

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΚΑΙ ΚΡΙΤΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ ΚΕΙΜΕΝΩΝ

Οδηγός Διδασκαλίας για τον Άξονα 3 του Αναλυτικού Προγράμματος Γλώσσας (Α' - ΣΤ' Δημοτικού)

Ο παρών οδηγός εστιάζει στον **Άξονα 3 (Αξιολόγηση και Κριτική Ανάλυση Κειμένων)** του Αναλυτικού Προγράμματος Γλώσσας της Κύπρου (Δείκτες Επιτυχίας και Επάρκειας). Ο άξονας αυτός καλλιεργεί τον κριτικό αλφαριθμητισμό, τη δυνατότητα αξιολόγησης της αποτελεσματικότητας και της αξιοπιστίας των κειμένων, καθώς και την ικανότητα μετασχηματισμού τους ανάλογα με το επικοινωνιακό πλαίσιο.

Τάξεις Α' & Β' Δημοτικού

Στόχοι & Περιεχόμενο Άξονα 3

Στις πρώτες τάξεις, ο κριτικός αλφαριθμητισμός εισάγεται μέσα από την αξιολόγηση και επαλήθευση πληροφοριών σε απλά κείμενα, την αναγνώριση του βασικού σκοπού του συντάκτη (π.χ. να πληροφορήσει, να ψυχαγωγήσει), τη σύγκριση εικόνας και γραπτού κειμένου, καθώς και τον απλό μετασχηματισμό κειμένων (π.χ. αλλαγή τέλους σε μια ιστορία, αλλαγή οπτικής γωνίας ή μετατροπή προφορικής αφήγησης σε εικονογραφημένο βιβλίο).

Εργαλεία & Στηρίγματα

Ψηφιακά Εργαλεία: [Book Creator](#) (ψηφιακός μετασχηματισμός αφήγησης με φωνή και εικόνα), [Φωτόδεντρο Δημοτικό](#) (διαδραστική αξιολόγηση ιστοριών), [Wordwall](#) (παιχνίδια ταξινόμησης σωστού/λάθους), [Wheel of Names](#) (τυχαία έναυσματα για αλλαγή τέλους ιστορίας).

Αναλογικά Στηρίγματα: Ρουμπρίκες αυτοαξιολόγησης με εικονίδια/φατσούλες, κάρτες εναλλακτικών τελών ιστορίας, φύλλα σύγκρισης εικόνας-κειμένου διαθέσιμα μέσω του [Παιδαγωγικού Ινστιτούτου Κύπρου](#).

Τάξεις Γ' & Δ' Δημοτικού

Στόχοι & Περιεχόμενο Άξονα 3

Στις μεσαίες τάξεις, οι μαθητές ασκούνται στην αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας ενός κειμένου ως προς τον επικοινωνιακό του σκοπό, στην αναγνώριση της πρόθεσης και της στάσης του συγγραφέα, στη σαφή διάκριση μεταξύ γεγονότος και γνώμης, καθώς και στον δημιουργικό μετασχηματισμό κειμένων (π.χ. αλλαγή αποδέκτη, αλλαγή ύφους από ανεπίσημο σε επίσημο, ή μετατροπή αφηγηματικού κειμένου σε διάλογο, αφίσα ή φιλική επιστολή).

Εργαλεία & Στηρίγματα

Ψηφιακά Εργαλεία: [Coggle](#) (εννοιολογική χαρτογράφηση επιχειρημάτων και απόψεων), [Storyjumper](#) (μετασχηματισμός κειμένου σε εικονογραφημένο βιβλίο), [LearningApps](#) (εντοπισμός γεγονότων vs γνώμων), [Πύλη για την Ελληνική Γλώσσα](#) (σύγκριση λημμάτων και κειμενικών υφών).

Αναλογικά Στηρίγματα: Πίνακες διάκρισης γεγονότος/γνώμης, κλείδες αξιολόγησης αποτελεσματικότητας κειμένου, πρότυπα μετασχηματισμού κειμενικών ειδών από το [Υπουργείο Παιδείας Κύπρου](#).

Τάξεις Ε' & ΣΤ' Δημοτικού

Στόχοι & Περιεχόμενο Άξονα 3

Στις μεγάλες τάξεις, ο κριτικός αλφαριθμητισμός αποκτά κεντρικό ρόλο. Οι μαθητές αναλύουν κριτικά πολυτροπικά κείμενα (διαφημίσεις, ειδήσεις, ινφογραφήματα, ιστοσελίδες), εντοπίζουν στερεότυπα, προκαταλήψεις και λανθάνουσες ιδεολογίες, αξιολογούν την αξιοπιστία και πειστικότητα των πηγών, και πραγματοποιούν απαιτητικούς μετασχηματισμούς κειμένων (π.χ. μετατροπή ειδησεογραφικού άρθρου σε ινφογράφημα, συνέντευξης σε podcast/blog, ή επιχειρηματολογικής επιστολής σε αφίσα ευαισθητοποίησης).

Εργαλεία & Στηρίγματα

Ψηφιακά Εργαλεία: [Padlet](#) / [Digipad](#) (ψηφιακή κριτική συζήτηση και peer review), [Πλατφόρμα e-me](#) (δημοσίευση μετασχηματισμένων κειμένων σε blogs), [Canva for Education](#) (πολυτροπικός μετασχηματισμός σε ινφογραφήματα/αφίστες), [Ψηφιακό Σχολείο ΥΠΑΙΘΑ](#) (βιντεομαθήματα κριτικής ανάλυσης).

Αναλογικά Στηρίγματα: Έντυπες ρουμπρίκες ετεροαξιολόγησης (Peer-Evaluation Rubrics), κλείδες κριτικής ανάλυσης διαφημίσεων και ειδήσεων, οδηγοί εντοπισμού στερεοτύπων.

Συγκεντρωτικός Πίνακας Άξονα 3 ανά Σχολική Τάξη

Σχολική Τάξη	Στόχοι Κριτικού Αλφαριθμητισμού	Μορφές Μετασχηματισμού Κειμένου	Προτεινόμενα Εργαλεία & Στηρίγματα
Α' - Β' Δημοτικού	Επαλήθευση πληροφοριών, εντοπισμός σκοπού συντάκτη, σύγκριση εικόνας-κειμένου	Αλλαγή τέλους ιστορίας, αλλαγή οπτικής γωνίας, αλλαγή μέσου	Book Creator , Photodentro , ρουμπρίκες με φατσούλες
Γ' - Δ' Δημοτικού	Αξιολόγηση αποτελεσματικότητας, στάση συγγραφέα, γεγονός vs γνώμη	Αλλαγή αποδέκτη/ύφους, μετατροπή αφήγησης σε διάλογο/αφίσα/επιστολή	Coggle , Storyjumper , LearningApps , κλείδες 5W1H
Ε' - ΣΤ' Δημοτικού	Εντοπισμός στερεοτύπων/ιδεολογίας, αξιοπιστία πηγών, πολυτροπική ανάλυση	Μετατροπή άρθρου σε ινφογράφημα, συνέντευξης σε podcast/blog	Padlet , e-me , Canva , ρουμπρίκες ετεροαξιολόγησης